Història de la Festa Major de Blancs i Blaus

La Festa Major de Granollers té dues característiques molt clares: la rivalitat únicament festiva entre les colles dels Blancs i dels Blaus i la massiva participació de públic. L'eix central és una competició entre les dues colles per veure quina anima més la Festa Major.

1.- Introducció

Des dels temps llunyans, la Festa Major ha representat a gairebé totes les viles, allò que el seu nom indica: l'esdeveniment més important que tenien els pobles. El diccionari ho defineix com el : "Conjunt de solemnitats amb què una població celebra la festa anual del seu patró o amb què en algun cas, commemora un fet important de la seva història o tradició".

D'aquesta manera es vincula el patró de la ciutat a la majoria de les festes majors, com passa a Granollers. Sovint el mateix sant patró dóna nom a la Festa Major.

Dins les festes majors de Catalunya, la participació de balls i entremesos, com els balls de diables, de bastons, de gitanes o els gegants, les mulasses; actes amb pólvora com les tronades o els castells de focs, han anat configurant les estructures tradicionals de les festes, que en moltes poblacions s'han convertit en símbols i han creat identitat: el Ball de Diables a l'Arboç; els Castells a Valls; el Drac a Vilafranca, els Gegants a Mataró i per descomptat, els BLANCS I BLAUS a Granollers

2.- La Festa Major de Granollers - 1857-1899

(Història abans de Blancs i Blaus, s.XIX-XX)

Com a molts altres indrets, la Festa Major a Granollers també se celebrava l'endemà de Nadal en honor al seu patró, Sant Esteve . La Festa Major d'hivern es va celebrar fins al 1857.

3.- La Festa Major d'hivern

La Festa Major d'hivern bàsicament quedava composta per balls, les tronades i les passades, ara anomenades cercaviles, amb el pendó, la banda i les autoritats. Un dels esdeveniments més celebrats era el tradicional foc de Sant Esteve, que es feia davant el carrer del Portalet.

A partir del 1858 es va passar als dies 1,2,3,4 i 5 de setembre. Un dels raonaments que van començar a fer pensar en el canvi de dates va ser el fred i les inclemències del desembre, que aconsellaven canviar-la a l'estiu mantenint, però, la festa en honor a Sant Esteve.

El canvi de dates de la Festa Major va coincidir amb un augment molt important del moviment

associatiu de Granollers. Es funden: la Societat Coral Amics de la Unió (1877), El Casino (1880), Centre Catòlic (1881), la Unió Liberal (1887) i l´Alhambra (1891).

A la Festa Major es va anar configurant al voltant d´aquestes societats que durant molts anys monopolitzaren el programa de balls i concerts.

L´ajuntament s´encarregava d´organitzar els actes de caire tradicional i folklòric (gegants, nans), les tronades de migdia i els castells de focs d´artifici. En aquests anys els balls i entremesos de la Festa Major eren elements que rebien retribució per les seves actuacions.

4.- La Festa Major d'estiu

La Festa Major a l´entrada del nou segle continuava al voltant de la vida de les societats i l´Ajuntament continuava organitzant balls populars (hi havia anys que muntava envelats) i els programes de festes es centraven en les tronades de migdia, els castells de foc (no es feia cada any al mateix lloc) i els oficis religiosos.

L´any 1929 és l´últim any que es celebra la Festa Major la primera setmana de setembre. L´any 1930, es passaria a celebrar l´últim dijous d´agost per acord municipal i després de diverses reunions amb les societats locals. Aquesta primera festa major d´agost va ser un gran éxit de públic als actes organitzats per l´Ajuntament i per les Societats.

5.- La traca dels mil metres (1930-1939)

L´any 1932 va ser el primer en què es va encetar una traca d´un quilòmetre, que anava de la plaça de Jacint Verdaguer a la plaça d´Àngel Guimerà (avui plaça de la Corona). Segons les cròniques va ser presenciada per una multitud.

Les festes majors d´aquests anys van ser un èxit i es veieren enriquides amb actes de cultura popular, actuacions castelleres (els Xiquets de Valls), actes esportius (combats de boxa), i els balls populars i els de les societats.

6.- La crisi de la Festa (1939-1978)

Els programes de les festes majors de després de la guerra estaven compostos bàsicament, pels espectacles a la plaça de l´Ajuntament, amb números de circ, pallassos i putxinel·lis, sarsueles i teatre a la nit per a la gent gran. L´esport també tenia un lloc preferent dins la programació festiva amb futbol, boxa i combats de lluita.

Els castells de foc (més o menys lluïts, depenent dels anys) i les tronades es continuaven fent cada any.

La Festa Major va anar perdent importància per a la gent de Granollers, fet que es va agreujar a partir dels anys 50 quan la Fira i Festes de l´Ascensió va començar a agafar volada. En pocs anys l´Ascensió es va convertir en la festa gran de la ciutat.

Els dies de Festa Major eren aprofitats cada vegada més, per allargar les vacances. La Festa Major començava una forta davallada, la més greu de la seva història.

7.- Abans del Canvi (1979-1982)

Amb l´entrada dels Ajuntament democràtics la Festa Major va rebre un nou impuls.

L´any 1979, un grup de granollerins, sota el nom de la Murga, van portar tot l´ambient. Cada any s´intentaven noves fórmules per revitalitzar la festa amb actuacions de caire tradicional i popular (castellers, gegants...), actuacions festives al carrer, però la festa no acabava de trobar un model idoni.

L´any 1983 aquesta situació va canviar.

8.- Blancs i Blaus. L'inici

El 1983 un grup de joves vinculats a l'Associació de Veïns Sota el

Camí Ral, encapçalats per Albert Soler i Carles Lax, entre d'altres, inquiets pel tarannà que portava la festa i el seu desenvolupament, van començar a elaborar un projecte de Festa Major. Tot partia d'una anècdota recollida per Amador Garrell al seu llibre Granollers Vila Oberta, que relatava la juguesca de dos rajolers al final del segle passat:

"El Rayo" i l'hereu Maynou, rajolers tots dos s'enfrontaren per provar qui faria més maons en una hora de treball. La juguesca, preparada a tota orquestra pels amics i partidaris dels dos rajolers, va fer-se un dilluns del mes de juliol de 1897 i va mobilitzar tothom de la vila...()... Els "blancs" eren els partidaris del Rayo i els d'en Maynou eren els "blaus"...()... tot acabà bé i amb un bon berenar, en el qual participaren els dos rivals i els qui els animaven ---els "blaus" i els "blancs" ---, que no eren pocs ".

Aquesta anècdota la va confirmar el setmanari local La Opinión Escolar de l'1 d'agost de 1897:

" En el partido de "ladrillos" jugado anteayer, entre el blanco Bonet y el azul Maynou, ganó el último, por solo dos "mahons". Felicitamos a ambos combatientes, pues el resultado de la lucha, nos permite afirmar que no hubo vencedor ni vencedores" (sic).

Ja tenien un fil conductor amb una base històrica. Tot això, més un treball de recerca a l'Hemeroteca Municipal, un estudi de llibres de costums, entrevistes personals i la lectura de llibres sobre les festes majors, va culminar en un projecte de dimensions llavors imprevisibles. Aquest grup de jove van començar a fer les primeres reunions al local de l'AV Sota el Camí Ral entre els mesos d'abril i maig del 1983. Un cop elaborada la proposta va prendre forma: si mig Granollers, gairebé un segle abans va apostar per un color, ells també ho havien de fer, i aquest color va ser el blau. Calia, doncs, buscar l'altra mitja taronja.

La proposta va ser portada a Pepus Costa, del GRA, que va trobar gent per fer la colla dels

blancs. Només mancava un suport institucional. Després de diverses reunions es va presentar la proposta a l'Ajuntament de la ciutat, que feia poc que sortia d'un procés electoral. Montserrat Illa, responsable de la Regidoria de Cultura va atendre aquell grup de joves. La regidora no va dubtar; calia provar-ho, més malament no podia anar. Immediatament van començar una campanya de captació de les colles.

La Festa Major de Granollers té dues característiques molt clares: la rivalitat únicament festiva entre les colles dels Blancs i dels Blaus i la massiva participació de públic. L'eix central és una competició entre les dues colles per veure quina anima més la Festa Major.

La Colla guanyadora disposarà del privilegi d'escollir i portar el pregoner de l'any següent.

El fruit d'aquesta juguesca, la rivalitat festiva creada entre els partidaris d'un i l'altre rajoler, s'ha traslladat als nostres dies i és l'ànima de la Festa Major de Granollers: les colles competeixen ara per veure quina anima més. Un jurat [1] determina quina és la guanyadora. El veredicte es dóna a conèixer en un sopar de germanor que serveix com a indicador clar que la rivalitat comença i s'acaba amb la Festa Major.

Per a uns la festa és la continuïtat de les vacances uns dies, mentre es van adaptant novament a la quotidianitat. Per a altres, és la manifestació de la cultura viva en totes les seves dimensions i una manera de revitalitzar les relacions entre els ciutadans de Granollers. La programació, com en tota festa major popular, és molt variada i dissenyada per satisfer les emocions de les persones de qualsevol edat i procedència.

9.- Bibliografia

La Festa Major de Granollers ha estat objecte de nombrosos articles, estudis i llibres. Aquí us en ressenyem alguns dels títols:

* Història de les Festes Majors a Granollers. 1858-1913.
  Esteve GARRELL i ESCORSELL. Programa Festa Major.
  Impremta Garrell. Granollers, 1914
* La Festa Major. Simfonia sobre motius d'un mateix tema: El canvi de la Festa Major.
  Amador GARRELL i ALSINA. Programa Festa Major.
  Impremta Garrell. Granollers 1925
* La Festa Major.
  Joan VERNET. Premi P. Maspons i Camarasa 1951.
  Associació Cultural. Granollers, 1952
* Dies de llum i festa. Patrimoni popular a Televisió de Catalunya.
  Felip Solé i Sabaté.
  Ed. L'Agulla de Cultura Popular. El Mèdol, 2001
* Proposta alternativa. Festa Major. Granollers. (Les colles de Blancs i Blaus).
  Albert SOLER, Francesc CRUZ, Carles LAX, Josep COSTA, i altres.
  Mecanografiat. Granollers, juny 1983
* La Festa Major, Granollers, 1857 - 1993.
  Francesc CRUZ CORRAL. Coneguem Granollers núm. 7.
  Ajuntament de Granollers. Granollers, agost 1993
* Els Blancs i Blaus.
  Teresa DURAN; Dibuixos de Pep i Marc BROCAL. Llibres del Sol i de la Lluna.
  Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, març 1997

* Granollers 1920 - 1929 cronologia.
Paco MONJA.
Revista del Vallès núm. 3362, 28 agost 1997
* Granollers, 1900 - 2000: 100 anys de Festa Major.
Paco MONJA.
Revista del Vallès, núm. 3464, 13 agost 1999
* Retalls històrics i musicals de Granollers.
Manel MARIMON i TRABA.
Gràfiques Garrell scp. Granollers, maig, 2001
* Estudi d'impacte social i econòmic de la Festa Major de Granollers.
Xavier BELLÉS.
2001

(Font: Bibliografia temàtica sobre el Vallès Oriental.
Lluís TINTÓ i ESPELT. Hemeroteca Municipal JOSEP MÓRA.
Granollers, maig 1996 i apèndixs posteriors).

// S'ha separat la Galeria d'imatges corresponent al uploader d'imatges propi del content type, // dels "nodes reference" als continguts de "Galeria d'imatges" pre-existents. ?> // Uploader d'imatges ?> // "Nodes reference" a les Galeries d'imatges ?>

comunicacio@ajuntament.granollers.cat

URL d'origen:https://www.granollers.cat/festamajor/historia

Enllaços
[1] https://www.granollers.cat/festamajor/competicio-dins-festa